Үндэсний худалдаа байгуулагдсаны 43 жилийн ой

Ардын хувьсгалийн өмнө Монгол оронд бүдүүлэг нүүдлийн аж ахуй дангаар ноёрхож, үндэсний аж үйлдвэр, ард түмний эрх ашигт зохицсон худалдаа байсан гүй.

Мөн Америк, Англи, Япон, Хятад зэрэг капиталист орны 2300 гаруй томоохон пүүз, дэлгүүр ажиллаж байлаа.

Гадаадын худалдаачид мөнгө хүүлэгчид, дотоодын феодалууд нь ард түмнийг мөлжихийн зэрэгцээгээр үндэсний аж үйлдвэр, худалдаа үүсэж хөгжих боломжийг бүх аргаар хаагдуулж байв.

Манай нам, ардын засгийн газраас ард түмний эрх ашгийг хамгаалсан үндэсний худалдаа (ардын хоршоог) 1921 оны 12 дугаар сарын 16-нд анх байгуулжээ.

Энэхүү ардын хоршоо манай социалист худалдааны анхны үүсвэр бөгөөд, анх байгуулагдсан өдрөөсөө эхлэн ард түмний эрх ашгийг тууштай хамгаалан тэдний аж байдал соёлын хэмжээг дээшлүүлж тус улсын эдийн засгийг цаашид хөгжүүлэх хэрэгт их түлхэц болж ирлээ.

Хоршоо байгуулагдснаасаа хойш хэдхэн жилийн дараа дотоодын зах зээлийг зонхилон ноёрхож тус улсын гадаад дотоод худалдааг бүрэн хамрах болсон төдийгүй 1934—1940 онд жижиглэн худалдаалах газрын тоо бараг 4 дахин, бараа гүйлгээ 3 илүү дахин нэмэгджээ.

Монголын эд хэрэглэгчдийн хоршоо нь эгнээндээ олон мянган малчин ардуудыг хамарсан олон нийтийн том байгууллагын хувьд хувийн өмчитнийг хөдөө аж ахуйн нэгдэлд нэгдэх явдалд тус дөхөм үзүүлэн, хамтын аж ахуйд дасгах анхны сургууль нь болсон юм.

Нам, засгийн байнгын анхаарал халамжийн үр дүнд худалдааны байгууллагууд аж ахуй, зохион байгуулалтын талаар бэхжих, худалдааны газрын тоо нэмэгдэн орчин үеийн тоног төхөөрөмжөөр хангагдаж худалдах бараа, бэлтгэх зүйлийн нэр төрөл, хэмжээ нь жилээс жилд улам нэмэгдсээр байна.

Тус аймгийн худалдаа бэлтгэлийн байгууллагууд үндэсний худалдаа байгуулагдсаны 43 жилийн ойг ажлын өндөр амжилтаар угтаж мал бэлтгэлийг 100,2 хувиар, бодын хөөвөр, хялгас 103,0—109,5 хувь, уртын ноос 101,0 хувь, ахар хурга 100,9 хувь, тэмээний ноос 104,7 хувь, ямааны ноос, ноолуур 101,2—101,9 хувь, тарвага зурамны арьсыг 106,0—108,2 хувь, хурга ишигний арьс 116,2—144,2 хувиар биелүүлээд байна.

Энэ ажилд Өндөрширээт, Эрдэнэ, Баянцагаан, Баян зэрэг олон сумын худалдаа бэлтгэлийн ангиуд шургуу оролцож бараа бэлтгэлийн төлөвлөгөөт зорилтуудыг биелүүлэх талаар бусад сумдаас түрүүлж явна.

Одоо аймгийн худалдаа бэлтгэлийн байгууллагуудын ажилтан ажилчдын өмнө МАХН—ын Төв Хорооны 6 дугаар бүгд хурлыг угтаж аймгийн намын 5 дугаар бүгд хурал, АДХ—ын чуулганы шийдвэрийг биелүүлэн, ажлын хариуцлага сахилга батыг эрс өндөржүүлж 1964 оны 4 дүгээр улирлын худалдаа бэлтгэлийн төлөвлөгөөт зорилтуудыг биелүүлэх, хөдөлмөрчдийг хөнгөн шуурхай үйлчлэх явдал хурцаар шаардагдаж байна.

Б.Бэгз

ЭМЧИЙН ЗӨВЛӨЛГӨӨ

Гэдэсний цагаан хорхойноос урьдчилан сэргийлье

Гэдэсний цагаан хорхой нь хүний эрүүл мэндэд зохих хор хөнөөлийг учруулдаг учир үүнээс урьдчилан сэргийлэхийн тулд эмнэлгийн зохих анхан шатны мэдэгдүүнтэй байх нь чухал.

ГЭДЭСНИЙ ЦАГААН ХОРХОЙ ЯАЖ ХАЛДДАГ ВЭ?

Гэдэсний цагаан хорхойтой «хүж» хүний гэдсэнд түүний саг маш олноор оршиж өтгөнтэй хамт гадагш гарч байдаг. Энэ саг нь өтгөний хамт газрын хөрс түүнд ургасан ургамал ногоог бохирдуулна.

Сагаар бохирлогдсон ургамал ногоог хүн буюу адгуус амьтан идэж уул амьтадын гэдсэн дотор сагаас авгалдай үүснэ.

Авгалдайн зарим нь өтгөнтэй хамт дахин гадагш гарч газрын хөрсийг бохирдуулна.

Зарим нь гэдэсний ханаар шимэгдэн цусаар дамжин хүн амьтны мах булчин, дотор эрхтэнд очдог. Авгалдайгаар бохирдогдсон ногоог идсэн, үхэр гахайны махыг (авгалдай агуулсан) түүхий буюу шүүрхий идсэнээс болж уул авгалдай нь хүний гэдсэнд ороод 2—3 сарын дараа бие гүйцэн хүж хорхий болно.

Мөн хүж хорхойн авгалдай тоос шороотой хутгалдан идэшний зүйлийг бохирдуулснаас жорлон, муу усны нүхнээс ялаа батгана нь хүж хорхойн авгалдайг хөл далавчиндаа наалдуулж улмаар хоол ундааны зүйлийг бохирдуулснаас нүүр цөөрөм, худгийн түүхий усаар дамжин хүнд халдварлана.

Хүүхдүүд хялгасан хорхойтой болох явдал их байдаг. Хялгасан хорхой хүүхдийн гэдсэнд барагцаалбал 1 сар орчим амьдардаг. Гэтэл зарим хүүхэд хэдэн жилээр хялгасан хорхойтой явдаг. Учир нь хялгасан хорхой нь гэдсийг их загатнуулдаг учир хүүхдүүд хошногоо мааждаг.

Иймээс гарт нь хялгасан хорхойн саг наалдан улмаар гараа угаахгүй хоол идэх буюу хуруугаа амандаа үнхэдэг муухай зан шилтай бол амаар дамжин гэдсэнд орно. Ингэж өөрөө өөртөө үргэлж халдааж байдаг юм

Хүний гэдсэн дэх цагаан хорхойг өтгөнтэй хамт гарсан хэсгээр нь өтгөнийг нь шинжилж хорхойн өндгийг тодорхойлсноос тус тус мэднэ.

ЦАГААН ХОРХОЙНООС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХИЙН ТУЛД ЯАХ ВЭ?

Энэ өвчнөөс урьдчилан сэргийлэхийн тулд дараах шаардлагуудыг заавал биелүүлж байх хэрэгтэй.

1. Хоол идэхийн өмнө гараа сайн угааж байх.
2. Хумсыг сайн авч, түүнийг байнга цэвэр байлгах.
3. Түүхий ногоо жимс, жимсгэнэ зэргийг буцалсан усаар сайтар угааж идэх, мөн махыг түүхий буюу шүүрхий идэхийг эрс хориглох.
4. Гол мөрөн, цөөрөм худгийн усыг заавал буцалгаж хэрэглэх.
5. Ялаа батганыг устгаж тэдгээрээс идэшнийхээ зүйлийг хамгаалах.
6. Илээр бие засахыг хориглож, жорлонгоо үргэлж цэвэр байлгах хэрэгтэй.

Хөдөлмөрчид өө! Хэрвээ гэдэсний цагаан хорхойтой болох буюу болсон сэжигтэй байвал эмчид даруйхан биеэ үзүүлж эмчилгээ хийлгэхгүй бол цаашхүндэрч янз бүрийн эмгэгтэй болохоос гадна бусдад халдварлаж болохыг цаг ямагт санаж явагтун.

их эмч Б. *Алтангэрэл*

МАНАЙ ОРОНД

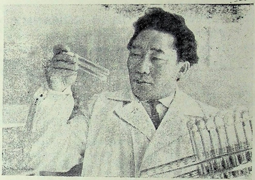

ЗУРАГ ДЭЭР: Мал эмнэлгийн шинжлэх ухааны дэд эрдэмтэн Ч. Цэрэндаш ажилдаа рээ

ЮГОСЛАВТ

ЗУРАГ ДЭЭР: *Нийслэл Белоград хотын шинэхэн хэсэг.*

Хариуцлагатай эрхлэгч Н. Мөнхөө

МАНАЙ ХАЯГ

Зуун мод төв гудамж телефонууд: АТС хариуцлагатай эрхлэгч 389, нарийн бичгийн дарга, сурвалжлагч, утга зохиолын ажилтан 392, мастер 846, санхүү аж ахуй 442, дежур 661

Х—(03303) «Анхдугаар таван жил» сонины газар хэвлэв.

Орон бүхний пролетари нар нэгдэгтүн!

Анх дугаар ТАВАН ЖИЛ

Төв аймгийн намын хороо,
А.Д.Х.Гүйцэтгэх захиргааны сонин.

17 дэх жилдээ
№95 (1400)

1964 оны
12 дугаар сарын 24

ПҮРЭВ

Олон нийтээрээ соёлжих зорилт

МАХН—ын Төв Хорооноос соёлын довтолгооны сүүлийн 2 жилийн ажлын дүнгийн тухай гаргасан тогтоолдоо: Олон нийтийн соёлжих хөдөлгөөнийг цаашид улам өрнүүл гэж заасан билээ. Саяхан хуралдсан аймгийн намын V бүгд хурлаас манай аймаг соёлжилтын зарим асуудлаар бусад аймгаас хоцорч байна гэж дүгнээд энэ хоцрогдлыг ойрын 2 жилд арилгах зорилтыг бүгд хурлаас дэвшүүлэв.

Аймгийн намын V бүгд хурал тус аймгаас ойрын жилүүдэд соёлжилтын талаар гүйцэтгэх чигийг заахдаа: ХАА—н нэгдэл, САА,МААМС—ын тасаг, бригад, фермийг тохижуулан соёлжуулж аймаг сум зэрэг төвлөрсөн газруудын соёл үйлчилгээ,гэр ахуй, хүн амын соёлжилтыг сайжруул гэжээ.

Бүгд хурлын энэ заалтыг биелүүлэх талаар аймгийн АДХ—ын 6 дугаар чуулган соёлжилтын 2 жилийн төлөвлөгөөг хэлэлцэж батлав

Уг төлөвлөгөөг ажил хэрэг болгосноор сумдын төвийг ойжуулах, барилгажуулах, орон сууцны барилгыг олшруулах, клуб, номын сан, сургууль, эмнэлэг, халуун ус,зочид буудал, хүүхэд саатуулах газар, гуанз, дэлгүүр зэрэг соёл үйлчилгээний газрын материаллаг баазыг тохижуулж өөд татах, ХАА—н нэгдэл, САА,МААМС—ын тасаг,бригад, фермийн төвийг тохижуулж албан байр, агуулах, улаан булан, халуун ус, биеийн тамир, хүүхдийн тоглоомын талбайтай болгох ба зарим бригад фермийг зочид буудал, дэлгүүр, орон сууц, хүн, малын эмнэлэг, хүүхэд саатуулах газар, цахилгаан гэрэлтэй болгож соёл үйлчилгээний ажлыг тогтмолжуулж сайжруулах төв хөдөөд гэр орныг тохижуулж будах, шинэчлэх, гэрийн тавилыг сайжруулах айлуудыг бүтэн буюу тал шалтай, цагаан бүрээстэй, 4—өөс доошгүй жижиг сандалтай болгох зэтээр хаа ч соёлын бат баазтай болох юм.

Үүний хамт үйлчилгээ ажиллагааг тогтмол болгон хэвшүүлж, ард иргэдийн гэгээрэл боловсрол,ариун цэвэр, эрүүл ахуйг бүх талаар сайжруулж бригад, ферм бүр өөрийн авъяастны концерттой болох юм.

Соёлжилтын талаар аймгийн намын бүгд хурал, аймгийн АДХ—ын чуулганаас дэвшүүлсэн зорилтыг айл өрх хүн нэг бүрт соёлын ямар бааз материал байгааг ойрын үед үнэн зөв судлаж цааш аль сум, бригадад хэдийд юу бүтээх, хэнийд гэр ахуйн ямар зүйл шаардлагатай байгааг нарийн бүртгэж яаж хангахыг тодорхой төлөвлөх зэргээр шуурхай арга хэмжээ авч ажиллах ёстой.

Соёлжилтын энэ чухал зорилтыг биелүүлэхэд нам, төрийн ба аж ахуйн байгууллагууд шийдвэрлэх үүрэгтэйгээс гадна олон нийтийн байгууллагуудын хамтач ажиллагаа онцгой ач холбогдолтой юм.

Иймд ХЗЭ, ҮЭ, эмэгтэйчүүд зэрэг олон нийтийн байгууллагууд хамтын чармайлтаар соёлжилтын 2 жилийн төлөвлөгөөг биелүүлэхэд тодорхой ажил хийх нь чухал байна.

Соёлжилтын төлөвлөгөөг биелүүлэхийн тулд орон нутгийн нам,улс, олон нийт, аж ахуйн байгууллагуудаас зохион байгуулалтын чухал арга хэмжээнүүдийг сар, улирлаар тогтмол төлөвлөж, ажил хэрэг болгож байх нь зүйтэй юм.

Соёлжилтын арга хэмжээг аж ахуйн зорилттой чадамгай хосолж асуудал нэг бүрийг чанартай биелүүлэх ёстой.

Соёлжилтын 2 жилийн төлөвлөгөөгөөр бригад ферм,айл гэрт нэвтрүүлэх соёл ахуйн материаллаг бааз нь эх орны социалист байгуулалтын чухал хэсэг бөгөөд ард иргэдийн соёлжилт нь манай социалист соёлын хувьсгалын шууд үргэлжлэл мөн.

Соёлжилтын материал баазыг барьж байгуулахад ирээдүйдээ үлдэцтэй юм бүтээх, хөрөнгө мөнгийг зохистой зүйлд зөв зарцуулан ухаалаг хандах нь чухал юм.

Нам, төр, аж ахуйн орон нутгийн удирдах хариуцлагатнуудаас улс ардын аж ахуйн төлөвгөөт зорилтыг сайн биелүүлэхийн хамт бүтээн босгох их ажлыг улс аймгийн хөрөнгө оруулалтаас гадуур орон нутгийн бололцоогоор өөрийн ажиллаж байгаа салбартаа хийж байх нь зүйн хэрэг.

Соёлжилтын энэ төлөвлөгөө ч чухам үүнийг нэг талаар шаардаж байна.

Манай аймгийн нам, улс, олон нийт, аж ахуйн бүх байгууллага, нам, улсын хариуцлагатан, депутат идэвхтнүүд нийт хөдөлмөрчдөөс ардын хувьсгалын 45 жилийн ойгоо угтаж соёлжилтын 2 жилийн зохистой ажлыг эрчимтэй өрнүүлж шинэ их амжилт олох явдал ээлжит том зорилтын нэг мөн.

Зарим сумдын [illegible] сониноос

Хүүхдийн хүмүүжилд

Эрдэнэ сумын намын үүрийн товчоо, тус сумын дунд сургуулийн хичээл хүмүүжлийн ажлын байдлын талаар хичээлийн эрхлэгч Дашзэвэгийн сонсгол хэлэлцэв. Тус сургуулийн хичээл хүмүүжлийн ажил сул байгаагаас 1 дүгээр улиралд 73 хувийн сурлагын дүн үзүүлж зарим анги 43-48 хувийн сурлагын дүнтэй байв. Хичээлээс гадуур зохиох хүмүүжлийн ажил сурагч нэг бүртэй ба эцэг эхтэй ажиллах ажиллагаа муу, багш нарын хариуцлага жигд сайжраагүйгээс ийм байдалд орсныг товчооны хурал дүгнээд бүх багш нарт дээрх дутагдлыг арилгаж сурагчдын сурлага хүмүүжлийн ажлыг сайжруулах тодорхой заалт гаргаж өгөв.

Д.Ёндон

Архангайхны туршлага амьдралд нэвтэрч байна

Саяхан Өндөрширээт сумын төв, бригад, суурьудад хөдөлмөрчдийн гэгээрлийн хурал болж энэ хуралд сум нэгдлийн дарга Жамбаа Архангай аймгийн бүтээлч хөдөлмөрчдийн соёлжилт хөдөлмөрийн арвин их туршлага ажиллагаанаас дэлгэрэнгүй ярьж танилцуулав.

Уг туршлагыг сумын нийт хөдөлмөрчдийн амьдрал ахуйд нэвтрүүлэн хэрэгжүүлэх зорилгоор сумын захиргаа нэгдлийн ерөнхий хорооноос МХЗЭ—ийн Төв Хороо, Монголын эмэгтэйчүүдийн хорооны үзлэгийг угтаж тусгай төлөвлөгөө гарган ажиллаж байна. Ойрын өдрүүдэд хийж бэлэн болгохоор төлөвлөгөөнд орсон зарим асуудлын талаар авч үзэхэд сумын бүх өрхийг соёлжилтын зарим материалаар хангахын тулд гэрийн жижиг сандал 400 ширхэг, гар нүүрийн гоожуур тавиурын хамт 200 ширхэг, тогооны шүүгээ 100, номын сан 100, шалны өр 100, малчдын хэрэгцээнд зориулж гэрийн тал шал 50, хүүхдийн тоглоомын булан зэрэг нилээд зүйлийг тусгай зохион байгуулалттай хийлгэж гишүүддээ олгохоор төлөвлөж тодорхой судалгаатай ажиллаж байна. Айл өрхүүдийн соёлжилтын талаар тавигдаж байгаа зорилтыг биелүүлэх ажилд Чойжилсүрэн даргатай 1 дүгээр бригадын хөдөлмөрчид идэвхтэй тусган авч ажиллаж байна.

Бригадын төвд бригадын бүх хариуцлагатнууд төвлөрөн бууж жорлон, муу усны нүх, гэр орны ариун цэврийн ба соёлжилтын хэрэгцээт байвал зохих зүйлүүдийг хангасан байна.

Мөн орчны хогийг цэвэрлэн тэг гортиг татах, морины уяа болон бусад зүйлүүд зохих байрлалтаар хийгдэж бригадын хүмүүжлийн ажил цагийн хувиар ёсоор тогтмолжиж бригадын улаан буланг өөрсдийн хүчээр барьж ашиглалтанд оруулжээ.

Бригадын төвийнхэ[illegible] хүүхдүүдээ айл өрхөөр ээлж дараалан хувиартайгаар саатуулан тоглуулж бусад хүмүүсийг зохих шаардлагатай хөдөлмөрт нь оруулах бололцоог олгох зэрэг ажлыг эхлэн хийж байгаа нь Архангайчуудын арвин баялаг туршлагыг тус сумын нийт хөдөлмөрчид, өрх нэг бүр эзэмшин дэлгэрүүлэхийн эх үүсвэр нь болж байгаагийн тод илрэл нь юм.

Ш.Санжмятав

Шинэ бригад

Одоогоос сар шахамын өмнө аймгийн төвийн 1, 3 дугаар гуанзныхан МАХН—ын төв хорооны бүгд хурал угтаж 40 хоногийн дотор ажлаа сайжруулж худалдаа бэлтгэлийн яамнаас зарласан уралдааны болзол хангах үүрэг аваад ажилласан билээ.

Гуравдугаар гуанзны тогооч Лийдаа, нэгдүгээр гуанзны тогооч Самдан нар «машинт печень махан ба чихэрлэг царцаамал зэрэг 9-13 төрлийн шинэ хоол хийлээ.

Үүнийгээ зөвхөн нэг өдөр худалдахад 500 төгрөгийн гүйлгээ хийлээ.

Хоолны нэр төрлийг олшруулаад 7 хоног дутам шинэ нэр төрлийн хоолоор үйлчлэн ажиллав.

Ширээ бүрт, манай үйлчилгээ ямар байгаа тухай зөвлөлгөө өгнө үү гэсэн дэвтэр тавьж олны санал зөвлөлгөөг ажилдаа тусгаж авлаа.

Тогооч Лийдаа, Самдан үйлчлэгч Отгонхишигт, Цэрэндолгор, [illegible] Дэвэлмаа нар хөнгөн шуурхай үйлчилгээгээрээ хөдөлмөрчдөд магтагдаж эхлэв.

Ингэж ажилласны үрээр төвийн 3 дугаар гуанз 12-р сарын 3-ны байдлаар 811 мянган төгрөгийн гүйлгээ хийж 1964 оныхоо төлөвлөгөөг 100 хувиар биелүүлэв. Ажлын амжилтыг үзэж байгаа энэ хүмүүс үүгээр санаа нь амарсангүй.

1,3 дугаар гуанзныхан „хамтарч, ажиллаж, амьдарч сурвал түүнээс илүү амжилт олно" гэж санаа шийдэн СХТ бригад байгуулан анхныхаа хурлыг хийж ахлагчаараа Лийдаа, Даваажав нарыг сонголоо.

Аймгийн төвийн 1,3дугаар гуанзны хамт олон улам их амжилтанд хүрэхээр шургуу ажиллаж байна.

Манай сурвалжлагч

Хот айлын өглөө

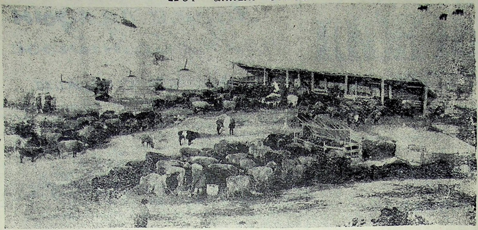

Баян сумын«Монгол—Польшийн найрамдал» нэгдлийн үнээ фермийн Балдандорж ахлагчтай үнээн суурийнхан бүх бэлтгэлээ хангаад тохитой өвөлжиж байна.

Б.Дорж... авсан *гэрэл зураг*

Малыг отроор таргалуулах нь мал өсгөхийн үндэс

Манай одоогийн нөхцөлд мал аж ахуйг өсгөж хөгжүүлэхэд хамгийн чухал нэг эх сурвалж бол өвс, ус хужир элбэгтэй тэгш сайхан билчээрт оторлон явж малыг дээд зэргийн тарга хүч авахуулах явдал мөн.

Ийм учраас мал сүргийг өсгөх бодит боломжоонд үндэслэж тэргүүний малчдын баялаг туршлагыг харгалзан МАХН—ын Төв Хорооны 2 дугаар бүгд хурлаас заахдаа жил бүрийн 5 дугаар сараас эхлэн 11 дүгээр сар хүртэл орон даяар малыг таргалуулах өргөн кампанит ажил зохиож байхаар шийдвэрлэсэн билээ.

Баянцагаан сумын намын үүрийн товчоо 1964 оны 4 сард тусгай төлөвлөгөө гарган зун намрын улиралд малыг отроор таргалуулах комисс штабыг нэгдлийн ерөнхий хороонь гишүүд мал аж ахуйн мэргэжилтэн нарын бүрэлдэхүүнтэй байгуулж отрын нутаг ус билчээрийг үзэж тогтоох асуудлыг малчдын зөвлөлгөөнөөр хэлэлцүүлэн 1962—1963 оны мал таргалуулалгын сумын аврага хоньчин Цэенрэгзэн Жанцанбалбар нарын туршлагыг нийт суурьудад эзэмшүүлэхийн тулд тэдний ажлын арга туршлагыг сурталчлан бог малын 36 суурь бод малын 22 суурьт нэвтрүүлжээ.

Саалийн үнээ, гүүнээс бусдыг отopт гаргаж малыг отроор таргалуулах ажлыг бригад, суурь малчид нэг бүрт өргөн далайцтай зохиож Сангийн далай, Зуухт, Цагаан хүрэн тойром, Бомбогор хавцал зэрэг ус билчээр тэгш нутагт оторт гаргасан билээ.

Огорчдын дунд социалист уралдаан зарлаж тодорхой хугацаанд дүгнэж оторчдыг өдөр дутамын бараа эм хэрэглэлээр тогтмол хангаж ухуулагч, сонин хэвлэл тараагч, худалдааны агент, оторчдын комисс зэргийг тогтмол ажиллуулан захиалсан сонин хэвлэлийг 7 хоногт хоёр удаа таpааж ноос ноолуур бусад үйлдэхүүнийг газар дээр нь хүлээн авах уралдааны болзол гарган урамшил, нэмэгдэл хөлс олгох малчдад семинар зөвлөлгөөн байнга өгөх зэргээр зохион байгуулалтын нилээд олон арга хэмжээг тасралтгүй авсан нь малын ашиг шимийг нэмэгдүүлэх мал таргалуултад сайн нөлөө үзүүлэв

Үүний үр дүнд 8 дугаар сарын байдлаар оторт гарсан хонь нэг бүр 10—11 кг, ямаа 8 кг-ын дундаж тарга авсан байв. Ингэж малыг отроор таргалуулах ажлыг бригад суурь, малчин, нийт хөдөлмөрчдийн хүртээл болгож зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажилласнаас сумын нийт мал одоо дундаас дээш тарга хүчтэй зудад зутралгүй тарган тавтай өвөлжөж Баянцагаан сум нэгдэл 1964 оны мал өсгөх төлөвлөгөөг амжилттай биелүүлэх бүрэн боломжоотой байна.

П.Бадам-Очир

ҮЗЛЭГТ ИНГЭЖ БЭЛТГЭЖ БАЙНА

Баян сумын эмэгтэйчүүдийн зөвлөл«дарга нь Дашдэлэг» монголын эмэгтэйчүүдийн хорооны үзлэгт бэлтгэх талаар 2 сарын цогцтой ажлын төлөвлөгөө зохион нийт бригадуудаар сууртлын бригад зохион байгуулан 48 хот айлын 200 гаруй малчин эмэгтэйчүүдийн амьдрал байдалтай танилцаж Монголын эмэгтэйчүүдийн их хурлын илэрхийлэлтээс танилцуулж зарим бригадын эмэгтэйчүүдийн зөвлөлийн дотоод ажлыг шалган зааварлажээ

Сумын төвд 7 хоногийн 2, 5 дахь өдөр гэрийн ажилтай ба албан хаагч эмэгтэйчүүдийг хамарсан дугуйлан хичээллүүлж байна.

Мөн 3 дахь өдөр бүр хүн эмнэлгийн салбартай хамтран сумын төвд ариун цэврийн үзлэг тогтмол хийж байгаагийн дээр айл бүрийг хүүхдийн номын сан ариун цэврийн булан, хүүхдийн тоглоомын булантай болгожээ.

Тэрчлэн эмэгтэйчүүдийн зөвлөл, сумын худалдаа бэлтгэлийн төлөвлөгөөг биелүүлэх үндсэн дээр эмэгтэйчүүдийн дунд арьс, шир цуглуулах, техникийн тос нэрэх хөдөлгөөн өрнүүлж сумын худалдаа бэлтгэлийн төлөвлөгөөг биелүүлэхэд ихээхэн хувь нэмэр оруулж байна.

С.Бурмаа

Өндөрширээтэд

Өндөрширээт сумын хөдөлмөрчид 1964 онд бэлтгэх хөлдүү түүхий эд ангийн үсний гучин хоёр нэр төрлийн зүйлээс хорин зургаан нэр төрлийн зүйлийг 100-130 хувь биелүүлээд байгаагийн дээр хонь, ямааны арьс, үхэр адууны шир, үнэг, хярс зэрэг бэлтгэлийн төлөвлөгөөг 100—130 хувиар биелүүлжээ.

Д.Чулуун

ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ БАЙГУУЛЛАГЫН ДЭРГЭДЭХ НАМЫН БАЙГУУЛЛАГА

Хөдөлмөрч ард түмнийхээ аж амьдрал соёлын хэмжээг дээшлүүлэхийн төлөө манай нам засаг цаг ямагт анхааран халамжилж байдгийн үрээр манайд худалдаа, нийтийн хоол, халуун ус, үсчин, тээвэр, шуудан, харилцаа холбоо, эмнэлэг сургууль, номын сан, хүүхдийн цэцэрлэг, соёлын ордон, зэрэг соёл үйлчилгээний байгууллагууд [illegible] олон өргөжиж [illegible] түүнд ажиллагч үйлчлэгчид нэмэгдсээр байна.

Үүний хамт "нэг нь нийтийн төлөө, нийт нь нэгийнхээ төлөө" гэдэг зарчим манай нийт хөдөлмөрчдийн ухамсар, амьдралд гүнээ шингэсээр байгаа нь үйлчлэгчид хүн арддаа соёлч боловсон хөнгөн гавшгай үйлчлэх сайхан боломжоог бүрэлдүүлсээр байна. Аймгийн намын 5 дугаар бүгд хурал үйлчилгээний газруудын ажиллагааг жигд сайжруулан соёлч боловсон шуурхай үйлчилгээг нэвтрүүлэн заншуулах талаар чухал шийдвэр гарган энэ зүгт намын байгууллагуудын анхаарлыг чиглүүлэн заалаа. Үйлчилгээний байгууллагуудын дэргэдэх намын байгууллага энэ асуудлыг анхаарлын хаа тэвд авч ажиллах ёстой.

Ялангуяа үйлчлэгчдийн ажлын арга, мэргэжил боловсрол хүмүүжлийг байнга дээшлүүлэн үйлчилгээний газруудын дүрмийг хэлбэрэлтгүй биелүүлэхэд олон нийтийн байгууллагуудыг удирдан зохион байгуулж оролцуулах, хүмүүсийн хариуцлага сахилга бат санаачлагыг байнга дээшлүүлэх хэрэгт ажлаа бүрэн чиглүүлэх хэрэгтэй.

Энэ талаар Баянчандмань сумын худалдаа бэлтгэлийн анги, тэндхийн намын байгууллага нилээд зүйлүүдийг санаачлан ажилласан байна

Үүний дүнд одоо тус ангийн бүх хүмүүсийн 70 гаруй хувь нь СХБ—ын хөдөлгөөнд хамрагдаж одоо тэнд СХ бригад 2, төлөө бригад 3 ажиллаж байна. Иймээс тэндхийн үйлчилгээний газруудын ажлллагаа жигд сайжирч байна.

Гэвч олонх үйлчилгээний газруудын захиргаа, намын байгууллагууд шинэ шаардлагад зохицуулж ажлынхаа арга барилыг сайжруулж чадаагүй, ажилчдын мэдлэг мэргэжлийг дээшлүүлэх талаар оновчтой арга хэмжээ авч явуулахгүй байна. Үйлчилгээний газруудын гүнд орж ажлыг нь судлах, хүн нэг бүртэй ажиллаж тэдний туршлагыг дэлгэрүүлэх талаар хангалтгүй ажиллаж байна. Ялангуяа худалдаа нийтийн хоол, нийгэм хангамжийн үйлчилгээний байгууллагууд дээр зохиогдож байгаа намын үзэл суртал, хүмүүжлийн ажлын эрч далайц сул байгаагаас олон түмэнд соёлч боловсон шуурхай үйлчилж хараахан чадахгүй байна.

Энэ нь тэнд зохиогдож байгаа намын үзэл суртал хүмүүжлийн ажил далайц муутай байгаатай холбоотой. Шилдэг сайн үйлчлэгчдийг бэлтгэхийн тулд үйлчилгээний газрын дэргэдэх намын байгууллага шинэ дэвшилттэй зүйлүүдийг сэдэж гаргах, амьдралд нэвтэрч байгаа тэргүүн туршлагыг соргогоор судлан дэлгэрүүлж үйлчилгээний газрын хамт олныг идэвхжүүлдэг байх ёстой.

Намын анхан шатны байгууллагууд үйлдвэрлэл үйлчилгээг удирдах удирдлагыг сайжруулах ба намын нөлөөг хүчтэй болгох нэг гол зэвсэг бол намын хяналт мөн. Ийм учраас үйлчилгээний байгууллагын дэргэдэх намын байгууллагууд нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний ажлыг удирдан чиглүүлнэ гээд тэдний өдөр дутмын захиргааны ба аж ахуйн ажлыг шүүрэн авч хийх биш харин тухайн үеийн гол зорилтыг биелүүлэхэд зохион байгуулж чиглүүлэн биечлэн заагаад гүйцэтгэлийг нь тухай бүрт шалган дүгнэж зааварладаг байх хэрэгтэй.

Д.*Гончиг*

Архангайн эмэгтэйчүүдийн туршлагаар ажиллая

А хангай аймгийн эмэгтэйчүүдийн зөвлөл 32 мянган эмэгтэйчүүдийг хамарч, сум албан газрын дэргэдэх зөвлөл 43, нэгдлийн бригадын зөвлөл 80-тай ажиллаж байна.

Архангай аймгийн эмэгтэйчүүдийн байгууллагын биеэ даасан ажиллагаа жигд сайжирч байгаагаас сумдад, сумаас бригадаа эмэгтэйчүүдийн соёлжилтод туслах сурталчлах бригадыг олон нийтийн байгууллагатай хамтран улирал дутам гарган ажиллаж тэргүүний ажиллагаатай зөвлөл, эмэгтэйчүүдийн туршлагыг нийтэд дэлгэрүүлэх талаар ихээхэн ажлуудыг зохиож ирсэн байна.

Эмэгтэйчүүдийн улс төр, хөдөлмөр соёлын идэвхийг дээшлүүлэхэд ашиг тусыг үзүүлж байгаа эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр соёлын чуулганыг Хотонт сумын эмэгтэйчүүдийн зөвлөл, намын байгууллагаас анх санаачлан хийлгэж тодорхой үүргүүдийг авч уриалга гаргасан нь нийтийн хүртээл болжээ.

Энэ аймгийн нийт сумд эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр соёлын нь хагас, бүтэн шалтай, угаагуур номын ба хүүхдийн тоглоомын буланг олноор бий болгож байна. Чулуут, Тариат, Өндөр-улаан зэрэг сум нэгдэл фермүүдэд байнгын ба улирлын ажиллагаатай гэрийн цэцэрлэг 21, тоглоомын талбай 59 ажиллаж байна.

Аймаг, сумын төвийн эмэгтэйчүүдийн дотор хүүхдийн янз бүрийн тоглоом, хувцас хийх ажил өргөн зохиогдож цэцэрлэг, яслиудад туслах хөдөлгөөн өрнөсөөр байна.

Энэ аймгийн сум бүхэн жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн төрөхийн өмнөх байртай болж, тэдгээрийн ажиллагаа тогтмолжиж сайжирсан байна.

Аймаг, сумдын төвүүдэд байгаа гэрийн ажилтай эмэгтэйчүүдийг үйлдвэр, үйлчилгээний газруудад ажиллуулах чухал ажил

Хөрш аймгийн сонин сайхан

чуулган хийж, сүүлийн үед эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр ,соёлын чуулган бригад албан газруудад өргөн хийгдэх болсон байна.

Бас Монголын эмэгтэйчүүдийн их хурлыг угтаж сурьеэгийн диспансер, артель, харилцаа холбоо, замын анги зэрэг албан газруудын дэргэдэх эмэгтэйчүүдийн зөвлөлүүд нь байгууллагынхаа хэмжээгээр соёлч зөвлөл болохоор тодорхой үүрэг авч ажилласнаар сурьеэ диспансерийн дэргэдэх зөвлөл нь авсан үүргээ биелүүлж ссёлч зөвлөл болсон байна.

Эмэгтэйчүүдийн дотор социалист ёсоор хамтарч сурч, соёлжих хөдөлгөөн өрнөж, дан эмэгтэйчүүдээр бүрдсэн социалист хөдөлмөрийн бригад 19, СХТ бригад 31, сэхээтний соёлч нөхөрлөл 2, гавшгайч 15, гэр ахуйн нөхөрлөл 13-тай болж эдгээрт 813 эмэгтэй хамрагдан ажиллаж байна.

13—45 насны эмэгтэйчүүд бичиг үсэг мэддэг болж, ерөнхий боловсролын талаар шат ахих идэвх дээшилж ном унших, хуулан бичлэг хийж сайн мэддэг нь бага мэддэгтээ туслах ажил нийтийг хамран хийгддэг болсон байна.

Энэ аймгийн бүх сум бригад, олонхи ферм, сууриуд, клуб, улаанбулан, номын сан, халуун устай, суурь ферм бүр концерттой болсон бөгөөд хөдөлмөрийн насны эмэгтэйчүүд бүхэн 5—6 дуу сурч, концерт үдэшлэгт өргөн оролцдог болжээ.

Аймаг сумын төвүүдэд соёлын сургууль, эцэг эхчүүдийн сургууль нийтийг хамран 1660 эмэгтэйчүүд соёлын сургуульд суралцаж байна.

Эмэгтэйчүүдийн хувийн ба гэр орны ариун цэвэр жигд сайжирч саалийн ба гэрийн халад, хормогч, хүүхэддээ партчик хийж хэрэглүүлдэг заншилтай болжээ.

Мөн айл өрхийн 90 гаруй хувь өрнөлттэй зохиогдож тус аймгийн хөдөлмөрийн чадвартай эмэгтэйчүүдийн 90 гаруй хувь нь нийгмийн хөдөлмөрт орсон байна.

Архангай аймгийн эмэгтэйчүүдийн байгууллага, хөдөлмөрчин эмэгтэйчүүдээс социалист ёсоор сурч соёлжих талаар олсон баялаг туршлагаас манай аймгийн хөдөлмөрчин эмэгтэйчүүд сурч соёлжих явдал шаардагдаж байна.

Монголын эмэгтэйчүүдийн хорооноос тус аймагт явагдах үзлэгт амжилттай бэлтгэх ба тус аймгийн ардын депутатуудын хурлын 6 дахь удаагийн 6 дугаар чуулганаас баталсан соёлжилтын 2 жилийн төлөвлөгөөг амжилттай биелүүлэхэд эмэгтэйчүүдийн байгууллага, хөдөлмөрчин эмэгтэйчүүд бүр бүх хүч чадал авъяас билгээ дайчлан ажиллах хэрэгтэй байна.

Д.Дашпунцаг

13 дугаар авто баазын ажилчин, Бат—Очир, Дорж нар энэ оны жилийн төлөвлөгөөг 35 хоногийн өмнө 1,3—4,2 хувиар давуулан биелүүлэв.

ЗУРАГ ДЭЭР: Зүүн гараас Бат—Очир,Дорж нар нарийн гуурс мал гайлах аппарат хийгээд түүнийгээ шалгаж байна.

ӨВӨЛЖИЛТ АМЖИЛТТАЙ

Баянцагаан сум нэгдэл, намын үүр, аймгийн намын хорооны товчооны тогтоол графикийг намын үүрийнхээ товчооны хурлаар авч хэлэлцээд чухал тогтоол гаргажээ. Үүний үр дүнд тус сумын мал аж ахуйн 85 суурь өвөлжөө бууцаа тохижуулж бригад бүрт 440—780 тонн өвс нөөцөлжээ.

Түүнчлэн бүх малдаа эрүүл мэндийн үзлэг хийж, тэжээгдэл зохих малыг тусад нь суурилж, 12 дугаар сарын 15—наас эхлэн тэжээлд оруулахаар бэлт гэж байна.

Тус сумын малчид өвсөө татаж фөндлон хашаа саравчаа засаж худгаа дулаалж өвөлд сайн бэлтгэсэн учир тавтай өвөлжиж байна.

БЭЛЭГТ ҮДЭШЛЭГ

4 дүгээр улирлын түүхий эд бэлтгэх төлөвлөгөөг биелүүлэхэд хөдөлмөрчдийн идэвх хөдөлгөөнийг өрнүүлэх зорилгоор Эрдэнэ сумын төвд бэлэгт үдэшлэг зохиов. Энэ үдэшлэгт 150 гаруй хүн оролцож, 50 кг тос, 300 кг яс цуглуулав.

Ажилчин Нансалмаа, Хишигтогтох,Загдхорлоо,багш Батдорж нар тус бүр 2 кг тос, 10—30 кг яс тушааж бусдаасаа түрүүлэв.

Д.Вндон

* * *

Баянцогт сум сангийн аж ахуйн сумын төвийн хөдөлмөрчид 1964 оны 4 дүгээр улирлын бэлтгэлийн төлөвлөгөөг богино хугацаанд чанар сайтай биелүүлэхийн тулд бэлэгт үдэшлэг зохиов.

Тус үдэшлэгийг сумын худалдаа бэлтгэлийн ангийн дарга Базарсүрэн „Бэлтгэн нийлүүлэгч ба худалдан авагч" гэдэг сэдвээр нээлээ. Энэ үдэшлэг дээр мөн ангийн бараны нярав Жамц түүхий эдийн чанар ба үнийн тухай үдэшлэгт оролцогсдод ярьж танилцуулав.

Бэлэгт үдэшлэгт оролцогчдын дотроос жолооч Жигмэд,цэцэрлэгийн эрхлэгч Цэцэгмаа, ажилчин Баяраа, 1 дүгээр тасгийн дарга Аюуш,хүн эмнэлгийн Төмөрбаатар нарын зэрэг хүмүүс бусдаасаа илүү бэлэгтэйгээр оролцов.

Б.*Равжир*

Б А Р И Л Г А

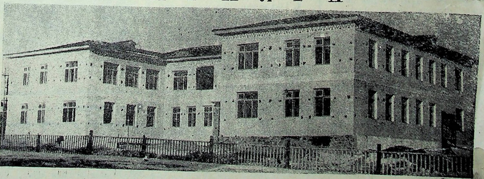

ЗУРАГ ДЭЭР: Та бидний үр хүүхдийг асран саатуулах газрын энэ барилга тун удахгүй ашиглалтанд орно. ЗУУН МОД 1964—12—9.

Зургийг Д. Балжинням